

9^η Τριμερής Σύνοδος Κορυφής Ελλάδος-Κύπρου-Αιγύπτου

Αθήνα, 19 Οκτωβρίου 2021

Κοινή Διακήρυξη

Εμείς, ο Κυριάκος Μητσοτάκης, Πρωθυπουργός της Ελληνικής Δημοκρατίας, ο Νίκος Αναστασιάδης, Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας και ο Abdel Fattah El-Sisi, Πρόεδρος της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου, συναντηθήκαμε στην Αθήνα, Ελλάδα, την 19^η Οκτωβρίου 2021, στο πλαίσιο της 9ης Τριμερούς Συνόδου Κορυφής για τη Συνεργασία και τον Συντονισμό μεταξύ των τριών χωρών μας.

Πραγματοποιήσαμε **επισκόπηση του έργου** στα διάφορα πεδία συνεργασίας μας και σημειώσαμε πως έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος.

Ενθαρρυμένοι από τα έως τώρα θετικά αποτελέσματα και βαθιά πεπεισμένοι για τη στρατηγική σημασία της τριμερούς συνεργασίας μεταξύ των χωρών μας, εκφράσαμε τη ισχυρή **αποφασιστικότητά μας να συνεχίσουμε να εργαζόμαστε** στενά σε θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, ενισχύοντας την ειρήνη, την ασφάλεια και τη σταθερότητα στην περιοχή μας. Σε αυτό το πλαίσιο επαναλάβαμε την υποστήριξή μας στην Μόνιμη Γραμματεία για τον τριμερή μηχανισμό Κύπρου, Αιγύπτου και Ελλάδας με έδρα την Λευκωσία, με τρόπο που διατηρεί την μοναδικότητα των σχέσεων μεταξύ των τριών χωρών.

Χαιρετίσαμε την υπογραφή της συμφωνίας για τη **δημιουργία τριμερούς διασύνδεσης ηλεκτρικής ενέργειας** μεταξύ των δικτύων Αιγύπτου, Κύπρου και Ελλάδας. Το σχέδιο αυτό ενισχύει την οικονομική συνεργασία μας και την ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού, όχι μόνο των εμπλεκόμενων χωρών, αλλά και της Ευρώπης, καθώς θα δημιουργήσει δίαυλο μεταφοράς σημαντικών ποσοτήτων ηλεκτρικής ενέργειας από και προς την Ανατολική Μεσόγειο. Το έργο ηλεκτρικής διασύνδεσης, το οποίο συνδέει τα ηλεκτρικά δίκτυα των χωρών μας, αποτελεί σημαντικό συστατικό της στρατηγικής για επιτάχυνσης της ανάπτυξης του Ενεργειακού Διαδρόμου της Ανατολικής Μεσογείου, παρέχοντας μια εναλλακτική πηγή ενεργειακού εφοδιασμού από την περιοχή προς την Ευρωπαϊκή Ήπειρο και αντίστροφα.

Εκφράσαμε την επιθυμία μας να συνεχίσουμε να ενισχύουμε τη συνεργασία μας, μέσω μιας σειράς συμφωνιών για την εξερεύνηση και μεταφορά φυσικού αερίου· παραμένουμε πεπεισμένοι πως η ανακάλυψη αποθεμάτων υδρογονανθράκων μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης για την περιφερειακή σταθερότητα και ευημερία. Συναφώς, χαιρετίσαμε για ακόμη μια φορά την υιοθέτηση του καταστατικού του **Forum Φυσικού Αερίου Ανατολικής Μεσογείου (EMGF)**. Η σύσταση του EMGF βασίζεται στη θεμελιώδη αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων των μελών επί των φυσικών πόρων τους, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο· το EMGF θα υποστηρίξει τις προσπάθειες των μελών για να ξεδιπλώσουν το πλήρες δυναμικό πόρων φυσικού αερίου στην περιοχή και να δημιουργήσουν έσοδα από τα αποθέματά τους σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο της θάλασσας και ιδίως την UNCLOS. Επαναλάβαμε ότι το EMGF ως περιφερειακός οργανισμός με έδρα το Κάιρο είναι ανοικτό σε όλες τις χώρες που πρεσβεύουν τις ίδιες αξίες και στόχους του EMGF και την προθυμία συνεργασίας για την ασφάλεια ολόκληρης της περιοχής και την ευημερία των λαών της.

Υπογραμμίσαμε τη σημασία του **σεβασμού της κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων** όλων των κρατών στις θαλάσσιες ζώνες τους σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, όπως αντικατοπτρίζεται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS). Στο πλαίσιο αυτό, απορρίψαμε τις παράνομες γεωτρήσεις και σεισμικές έρευνες από τουρκικά σκάφη στην κυπριακή ΑΟΖ/υφαλοκρηπίδα, σε θαλάσσιες

περιοχές που έχουν ήδη οριοθετηθεί σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Επίσης, επαναλάβαμε την καταδίκη μας για τις συνεχείς παραβιάσεις του ελληνικού εθνικού εναέριου χώρου και των χωρικών υδάτων στο Αιγαίο Πέλαγος και όλες τις άλλες παράνομες δραστηριότητες σε περιοχές που βρίσκονται εντός της υφαλοκρηπίδας της Ελλάδας, κατά παράβαση του διεθνούς δικαίου. Ως εκ τούτου, ζητήσαμε από την Τουρκία να απέχει, με συνέπεια και ειλικρίνεια, από προκλήσεις και μονομερείς ενέργειες που παραβιάζουν το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένης της παρενόχλησης ερευνητικών σκαφών έγκυρα αδειοδοτημένων από την Ελλάδα ή την Κύπρο, συμβάλλοντας έτσι σε δημιουργία συνθηκών ευνοϊκών για διάλογο. Υπογραμμίσαμε ότι παραγωγικός διάλογος προσανατολισμένος σε αποτελέσματα δεν μπορεί να διεξαχθεί σε ένα επιθετικό περιβάλλον ή υπό την απειλή χρήσης βίας.

Συζητήσαμε το **Κυπριακό ζήτημα** και επαναβεβαιώσαμε την ισχυρή υποστήριξή μας σε μια δίκαιη, συνολική και βιώσιμη διευθέτηση σύμφωνα με τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών που απαιτούν διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία με ενιαία κυριαρχία, ενιαία διεθνή προσωπικότητα και ενιαία ιθαγένεια, καθώς και σύμφωνα με το κεκτημένο, τις αξίες και τις αρχές της ΕΕ. Αναφορικά με τα Βαρώσια, μνημονεύσαμε την Προεδρική Δήλωση του Συμβουλίου Ασφαλείας της 23^{ης} Ιουλίου 2021, η οποία επαναβεβαίωσε το καθεστώς των Βαρωσίων, όπως ορίζεται σε προηγούμενα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, συμπεριλαμβανομένων των ψηφισμάτων 550 (1984) και 789 (1992), καταδίκασε την ανακοίνωση στην Κύπρο, την 20^η Ιουλίου 2021, από Τούρκους και Τουρκο-Κύπριους ηγέτες σχετικά με περαιτέρω άνοιγμα μέρους της περιφραγμένης με συρματοπλέγματα περιοχής των Βαρωσίων, ζήτησε την άμεση αντιστροφή της πορείας αυτών των ενεργειών και την αντιστροφή όλων των βημάτων που πραγματοποιήθηκαν στα Βαρώσια από τον Οκτώβριο του 2020 και υπογράμμισε τη σημασία του πλήρους σεβασμού και εφαρμογής των Αποφάσεων του, συμπεριλαμβανομένης της μεταβίβασης των Βαρωσίων υπό τη διοίκηση των Η.Ε. Υπογραμμίσαμε την ανάγκη επανεκκίνησης των διαπραγματεύσεων από το σημείο που είχαν σταματήσει και εκφράσαμε την υποστήριξή μας για τον διορισμό Ειδικού Συμβούλου του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών με την εντολή να ενεργοποιηθεί με όλους εμπλεκόμενους, προκειμένου να επανεκκινηθεί η διαπραγματευτική διαδικασία. Επίσης τονίσαμε ότι μια συμφωνημένη, συνολική και βιώσιμη λύση του Κυπριακού δεν θα είναι προς όφελος μόνο της Κύπρου, των Ελληνο-Κυπρίων και των Τουρκο-Κυπρίων, αλλά θα συμβάλει επίσης καθοριστικά στην ειρήνη και σταθερότητα στην ευρύτερη περιοχή.

Αναφορικά με το **Μεγάλο Αιθιοπικό Φράγμα της Αναγέννησης (GERD)**, αναγνωρίσαμε τον μοναδικό χαρακτήρα της Αιγύπτου ως μιας από τις ξηρότερες χώρες του κόσμου, η οποία εξαρτάται σχεδόν αποκλειστικά από τον ποταμό Νείλο. Συναφώς, αναγνωρίσαμε την υπαρξιακή απειλή που θα μπορούσε να αποτελέσει το GERD για την Αίγυπτο, εάν πληρωθεί και λειτουργήσει μονομερώς και ενθαρρύνουμε την Αιθιοπία να διαπραγματευθεί με καλή πίστη για να ολοκληρωθεί εγκαίρως μια νομικά δεσμευτική συμφωνία για τους κανόνες και τις κατευθυντήριες γραμμές πλήρωσης και λειτουργίας του GERD, σύμφωνα με την Προεδρική Δήλωση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών της 15^{ης} Σεπτεμβρίου 2021 και τη Συμφωνία του 2015 περί Διακήρυξης Αρχών. Επαναλάβαμε πως οι προηγούμενες συμφωνίες και οι εφαρμοστέες αρχές του διεθνούς δικαίου θα πρέπει να τηρούνται, ιδιαίτερα οι αρχές της πρότερης γνωστοποίησης και διαβούλευσης, προκειμένου να εξακριβωθεί ότι τα έργα που σχεδιάζονται στις διεθνείς υδάτινους οδούς να υλοποιούνται με λογικό και ισότιμο τρόπο, που δεν προκαλεί ουσιαστική βλάβη. Οι αρχές αυτές θα πρέπει να παραμείνουν η βάση για την επίτευξη μιας δίκαιης και ισόρροπης συμφωνίας που σέβεται τα συμφέροντα των τριών χωρών.

Ανταλλάξαμε απόψεις για τις πολιτικές εξελίξεις στην περιοχή μας και πέραν αυτής, σε θέματα που μας επηρεάζουν άμεσα:

Όσον αφορά στις πρόσφατες εξελίξεις στη **Μέση Ανατολή**, επαναλάβαμε πως η μόνη βιώσιμη λύση στη **Συριακή κρίση** είναι πολιτική. Στο πλαίσιο αυτό, επαναβεβαιώσαμε την έκκλησή μας για πανεθνική εκχειρία που θα εφαρμοσθεί στη Συρία, σύμφωνα με την Απόφαση 2254 (2015) του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ. Εκφράσαμε την πλήρη στήριξή μας στις προσπάθειες του Ειδικού Απεσταλμένου του Γενικού Γραμματέα των ΗΕ για τη Συρία κ. Pedersen, και ελπίζουμε πως η Συνταγματική Επιτροπή θα παραγάγει σύντομα απτά αποτελέσματα.

Επαναλάβαμε επίσης, τη στήριξή μας για μια συνολική, δίκαιη και διαρκή λύση ως προϊόν διαπραγμάτευσης στη σύγκρουση **Ισραήλ-Παλαιστίνης**, στη βάση των σχετικών Αποφάσεων των ΗΕ, συμφωνημένων παραμέτρων και του διεθνούς δικαίου. Συνεχίζουμε να υποστηρίζουμε τη σύσταση ενός ανεξάρτητου και βιώσιμου Παλαιστινιακού κράτους, με ασφαλή και ανεγνωρισμένα σύνορα, στη χάραξη προ του 1967, με την Ανατολική Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα, ενώ, ταυτόχρονα, αναγνωρίζουμε το δικαίωμα ύπαρξης του Ισραήλ εν ειρήνη και ασφαλεία. Πιστεύουμε ότι και οι δύο πλευρές και η Διεθνής Κοινότητα θα πρέπει να εργασθούν για την αναβίωση της Ειρηνευτικής Διαδικασίας και είμαστε έτοιμοι να στηρίξουμε όλες τις προσπάθειες για την επανεκκίνηση ουσιαστικών ειρηνευτικών συνομιλιών προσανατολισμένων στην επίτευξη αποτελεσμάτων.

Ως προς τη **Λιβύη**, ενώ αναγνωρίσαμε την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στην πολιτική διαδικασία έως τώρα, επαναλάβαμε τη σημασία διατήρησης του συμφωνηθέντος στον Οδικό Χάρτη χρονοδιαγράμματος για τη διεξαγωγή ελεύθερων και δίκαιων εκλογών την 24^η Δεκεμβρίου 2021, χωρίς ξένα παρέμβαση. Ο σεβασμός της εκχειρίας και του εμπάργκο όπλων, καθώς και η απόσυρση όλων των ξένων δυνάμεων και μισθοφόρων είναι απαραίτητα για την ειρήνη και σταθερότητα στη χώρα. Επαινέσαμε τον κομβικό ρόλο της Μικτής Στρατιωτικής Επιτροπής 5+5, μέσω της οποίας έχουν γίνει πολλά απτά θετικά βήματα, ιδιαίτερα το άνοιγμα της Παράκτιας Οδού και η ανταλλαγή κρατουμένων στις δύο πλευρές. Συνολικά, αναγνωρίσαμε ότι πολλές προκλήσεις παραμένουν και πρέπει να αντιμετωπισθούν, εάν στόχος είναι η διαδικασία να οδηγήσει στην ενοποίηση της χώρας και των θεσμών της.

Επιπροσθέτως, υπενθυμίσαμε ότι το Μνημόνιο Κατανόησης για την Οριοθέτηση Περιοχών Θαλάσσιας Δικαιοδοσίας στη Μεσόγειο και το Μνημόνιο Κατανόησης Στρατιωτικής Συνεργασίας και Συνεργασίας Ασφάλειας που υπεγράφησαν τον Νοέμβριο 2019 μεταξύ Τουρκίας και κ. Fayed El Saraj, παραβιάζουν αντιστοίχως το διεθνές δίκαιο και το εμπάργκο όπλων των ΗΕ στη Λιβύη, και πως αμφότερα υπονομεύουν την περιφερειακή σταθερότητα· επιπλέον, το Μνημόνιο Κατανόησης για την οριοθέτηση περιοχών θαλάσσιας δικαιοδοσίας στη Μεσόγειο παραβιάζει κυριαρχικά δικαιώματα τρίτων κρατών, δεν συμμορφώνεται με το Δίκαιο της Θάλασσας και δεν μπορεί να παράγει έννομα αποτελέσματα.

Ως προς το **Αφγανιστάν**, εκφράσαμε τη βαθιά ανησυχία μας για την κατάσταση στη χώρα και για τους κινδύνους που προκαλεί τόσο για το ίδιο, όσο και για την ευρύτερη περιοχή. Η Ελλάδα, η Κύπρος και η Αίγυπτος θα παραμείνουν σε συντονισμό και θα διερευνήσουν τρόπους να αντιμετωπίσουν μαζί, όπως και με άλλους εταίρους, τις πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η διεθνής κοινότητα, ιδιαίτερα για τη σταθεροποίηση της κατάστασης στο Αφγανιστάν, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, τη μεταναστευτική/προσφυγική κρίση και την παράδοση ανθρωπιστικής βοήθειας σε όσους έχουν ανάγκη. Στο πλαίσιο αυτό, Ελλάδα και Κύπρος τόνισαν πως η εκκένωση Αφγανών σε κίνδυνο λόγω πολιτικών διώξεων παραμένει προτεραιότητα για την ΕΕ και τα κράτη-μέλη αυτής.

Κοινές προκλήσεις και εξελίξεις στη Μεσόγειο και την ευρύτερη περιοχή απαιτούν μία στρατηγική εταιρική σχέση μεταξύ της **Αιγύπτου και της ΕΕ**. Είμαστε δεσμευμένοι στην επέκταση της συνεργασίας ΕΕ-Αιγύπτου σε καίριους πολιτικούς τομείς βασισμένοι στην Κοινή Ανακοίνωση και στα Συμπεράσματα του Συμβουλίου για μια ανανεωμένη εταιρική σχέση με τη Νότια Γειτονία – ένα νέο θεματολόγιο για τη Μεσόγειο. Οι προτεραιότητες της νέας Εταιρικής Σχέσης πρέπει να συμβάλλουν στην εκπλήρωση των προσδοκιών των ανθρώπων και στις δύο πλευρές της Μεσογείου. Θα πρέπει να περιλαμβάνει συμπεριληπτική και βιώσιμη ανάπτυξη, κοινωνική δικαιοσύνη, αξιοπρεπείς ευκαιρίες απασχόλησης, οικονομική ανάπτυξη και ουσιασώς βελτιωμένες συνθήκες διαβίωσης, εδραιώνοντας, με τον τρόπο αυτό, τη σταθερότητα και την ευημερία της Αιγύπτου, της ΕΕ και της κοινής γειτονίας μας. Στο πνεύμα αυτό, η σύγκληση του Συμβουλίου Σύνδεσης ΕΕ-Αιγύπτου έως το τέλος του τρέχοντος έτους θα ήταν ένα ισχυρό και από μήνυμα αυξημένης εμπλοκής και συνεταιρισμού της ΕΕ με την Αίγυπτο.

Στα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ανταλλάξαμε απόψεις για διάφορες εξελίξεις που σχετίζονται με την προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των βασικών ελευθεριών. Χαιρετίσαμε την έναρξη της πρώτης Εθνικής Στρατηγικής για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Αίγυπτο, η οποία θεωρείται ένα σημαντικό βήμα σε αυτή τη συνάφεια. Ελλάδα, Κύπρος και Αίγυπτος επανέλαβαν την πεποίθησή τους ότι αυτά τα θέματα θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με έναν αντικειμενικό, αμερόληπτο και μη-επιλεκτικό τρόπο, σύμφωνα με το σχετικό διεθνές δίκαιο και πρότυπα.

Η Ελλάδα, η Κύπρος και η Αίγυπτος βρίσκονται στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων και, ως εκ τούτου, επηρεάζονται σοβαρά από **ροές παράτυπης μετανάστευσης**. Επομένως, υπογραμμίσαμε την ανάγκη συντονισμένης δράσης στον τομέα αυτό, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και τις σχετικές ανθρωπιστικές προβλέψεις, σημειώνοντας ιδιαίτερα ότι τα δίκτυα διακίνησης και λαθρεμπορίας έχουν αποδείξει την ανθεκτικότητά τους στην εξεύρεση εναλλακτικών οδύσεων. Τονίσαμε, επίσης, πως η εργαλειοποίηση της μετανάστευσης για γεωπολιτικούς σκοπούς είναι απάνθρωπη και παραβιάζει ανθρώπινα δικαιώματα. Ενώ είμαστε αποφασισμένοι να καταπολεμήσουμε την παράτυπη μετανάστευση, αναγνωρίσαμε την αξία καθιέρωσης νόμιμων οδών μετανάστευσης.

Συμφωνήσαμε πως η **κλιματική αλλαγή** πρέπει να αποτελέσει βασικό στοιχείο του θεματολογίου συνεργασίας μας και επιβεβαιώσαμε ότι παραμένουμε ισχυρά δεσμευμένοι στην υλοποίηση του Θεματολογίου 2030 των ΗΕ για Βιώσιμη Ανάπτυξη. Αναγνωρίσαμε πως η Μεσόγειος έχει ένα από τα πλουσιότερα θαλάσσια και παράκτια οικοσυστήματα, αλλά επίσης και από τα πλέον ευάλωτα. Η ραγδαία επιδείνωσή του απαιτεί ταχείες, κοινές και απτές απαντήσεις, καθώς επίσης και περαιτέρω περιφερειακή συνεργασία που να περιλαμβάνει όλους τους συναφείς δρώντες στην προστασία του κοινού περιβάλλοντος. Καλωσορίσαμε την επιτυχημένη φιλοξενία από πλευράς Αιγύπτου της 2^{ης} Υπουργικής Συνόδου Μεσογειακής Ένωσης (UFM) για το περιβάλλον στις 4 Οκτωβρίου 2021 και προσβλέπουμε στην 27^η Σύνοδο των Η.Ε για την κλιματική αλλαγή (COP27) που θα πραγματοποιηθεί στην Αίγυπτο το επόμενο έτος. Στο ίδιο πλαίσιο, εκφράσαμε την υποστήριξή μας στην Πρωτοβουλία της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας για τον συντονισμό των δράσεων για την κλιματική αλλαγή στην Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή. Περαιτέρω εκφράσαμε την υποστήριξή μας σχετικά με την πρωτοβουλία της Ελλάδας για την προστασία των Πολιτιστικών Μνημείων από τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής.

Αναφορικά με τις επιπτώσεις της **πανδημίας**, συμφωνήσαμε ως προς την ανάγκη συνεχούς συντονισμένης δράσης καταπολέμησης της COVID-19, με σκοπό τη θωράκιση των λαών μας. Αναγνωρίσαμε ότι τέτοιες προκλήσεις δεν γνωρίζουν εθνικά σύνορα, επομένως, η διεθνής συνεργασία παραμένει ουσιαστική, μέσω της ενδυνάμωσης και μεταρρύθμισης του ΠΟΥ, και της ενίσχυσης των Διεθνών Κανονισμών Υγείας (IHR).

Αναγνωρίζοντας τους ισχυρούς δεσμούς φιλίας μεταξύ των λαών μας και την αυξανόμενη συνεργασία μεταξύ των κοινοτήτων Ελλάδος, Κύπρου και Αιγύπτου ανά την υφήλιο, χαιρετίσαμε την υπογραφή του Μνημονίου Κατανόησης (MOU) για τη συνεργασία σχετικά με θέματα Διασποράς στοχεύοντας στην προώθηση των κοινών αξιών μας και τα συλλογικά συμφέροντά μας στο εξωτερικό.

Προσβλέποντας στην περαιτέρω ενίσχυση της τριμερούς συνεργασίας μας και προσδοκώντας απτά αποτελέσματα σε όλους τους τομείς κοινού ενδιαφέροντος και κατανόησης, συμφωνήσαμε πως η **επόμενη τριμερής Σύνοδος Κορυφής** θα λάβει χώρα στην Αίγυπτο, το δεύτερο μισό του 2022.